

TANTÁRGYI ADATLAP

Kelet-közép-európai film

BMEGT43XZZZ

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

Kelet-közép-európai film

Azonosító

BMEGT43XZZZ

A tantárgy jellege

kontaktórási tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	0
Gyakorlat	2
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi jegy

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

Dr. Gács Anna egyetemi docens gacs.anna@gtk.bme.hu

Kreditszám

2

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

English - EN

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: **Kommunikáció és médiatudomány alapszak 2021/22/1 félévtől**

Tantárgy szerepe: **Szabadon választható**

Ajánlott félév: **0**

Szak: **Kommunikáció és médiatudomány mesterszak MA**

Tantárgy szerepe: **Szabadon választható**

Ajánlott félév: **0**

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.06.25.) az 580466/11/2025iktatószámmon hozott határozatával, amely érvényes 2025.06.25-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A kurzus elvégzése során a hallgatók - Megismerik az 1950 óta készült fontos filmeket és trendeket társadalmi-kulturális kontextusukban - Filmes példák segítségével megvitatják a szocializmus és a posztzocializmus sajátosságait a régióban - megismerkednek a filmekről szóló tudományos irodalommal.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. A kommunikációs és médiatudományok tudományelméleti és -történeti ismerete.
2. Társadalomtudományi módszertanok ismerete
3. A kommunikációs jelenségek tanulmányozásához szükséges társadalomtudományi fogalomkészlet ismerete

Képesség

1. Önálló elemzés, állítások, következtetések és magyarázatok képessége.
2. Kutatási képességek
3. Elemzési képesség

Attitűd

1. A kultúra történeti és társadalmi meghatározottságának elfogadása
2. Társadalomtörténeti nyitottság.
3. Társadalomtudományi egocentrizmustól való tartózkodás más tudományterületek összefüggésében

Önállóság és felelősség

1. Önálló, konstruktív, asszertív.
2. Szakmai normák elfogadás és érvényesítése
3. Felelős, szakmai alapokon nyugvó társadalmi jelenlét

Oktatásmódszertan

A kurzus előadás-alapú formában kerül megtartásra, amelyet kollektív filmelemzés és tanórai megbeszélések egészítenek ki. A hallgatóknak minden héten meg kell nézniük egy filmet, és el kell olvasniuk egy-két tudományos cikket vagy könyvfejezetet a heti témához kapcsolódóan.

Tanulástámogató anyagok

- Arens, Katherine.
- Hames, Peter (ed.) The Cinema of Central Europe. Wallflower Press, 2004.
- Imre, Anikó. (ed.) A companion to Eastern European cinemas (2012): 1-21.
- Iordanova, Dina. Cinema of the other Europe: the industry and artistry of East Central European film. Wallflower Press, 2003.
- Kalmár, György. Formations of masculinity in post-communist Hungarian cinema: labyrinthian men. Springer, 2017.
- Kovács, András Bálint. Screening modernism: European art cinema, 1950-1980. University of Chicago Press, 2007.
- Mazierska, Ewa.
- Mazierska, Ewa. Polish Postcommunist Cinema: From Pavement Level. Peter Lang, 2007.
- Ostrowska, Elżbieta, and Joanna Rydzewska.
- Ostrowska, Elżbieta.
- Parvulescu, Constantin. Orphans of the East: Postwar Eastern European Cinema and the Revolutionary Subject. Indiana University Press, 2015.
- Strausz, László. Hesitant histories on the Romanian screen. Springer, 2017.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

Az órai részvétel kötelező, maximum 3 hiányzás megengedett.

Teljesítményértékelési módszerek

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- órai munka: 10
- házi feladatok: 30
- félévközi vizsga: 20
- dolgozat: 40
- Összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Órai részvétel

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	97
Jeles	90-96
Jó	80-89
Közepes	70-79
Elégéséges	60-69
Elégtelen	0-59

Javítás és pótlás

A javítás és pótlás rendjét mindig a hatályos TVSZ szabályozza.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

órai részvétel	28
beadandók	6
vizsgakészülés	8
dolgozat	18
összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőlet véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.06.02-án. Érvényes 2025.06.02-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A kurzus a közép- és kelet-európai filmművészet (nevezetesen a cseh, szlovák, lengyel, magyar és román filmkultúra) főbb témáit, irányzatait és alkotóit vizsgálja a szocializmus alatt és után. A régió filmkultúrájának a társadalmi és politikai változásokkal összefüggő változásaira összpontosítunk: a kurzus a kelet-közép-európai szocializmust a filmkultúrán keresztül mutatja be.

- 1 1. hét. Bevezetés
- 2 A témák és feladatok megbeszélése. Bevezetés a kurzusba. Hol van Közép-Európa? Kontextusok és kultúrák.
- 3 Fekete Ibolya: Bolshe Vita (1995)
- 4 2. hét. A szocialista projekt Kelet-Közép-Európában.
- 5 A kelet-európai sztálinizmus és annak filmes tükörképe.
- 6 Bacsó Péter: A tanú (1969)
- 7 3. hét. A második világháború újragondolása
- 8 A traumatikus történelmi emlékezet kérdései a második világháború utáni közép-európai moziban. Hősies áldozatok és törvényt kívüli hősök.
- 9 Andrzej Wajda: (1956)
- 10 4. hét. Az 1960-as évek új hullámai.
- 11 Az 1960-as évek modernista, újhullámos filmjei. Irónia, szabadság, ifjúsági kultúra. Szocializmus alulról.
- 12 Milos Forman: Egy szőke szerelmei (Csehszlovákia (1965)
- 13 5. hét. 1970s: Erkölcsi zsákutcák és a mindennapi élet dokumentálása
- 14 A mindennapi küzdelmek, a nemek közötti egyenlőtlenség és a társadalmi felemelkedés problémái - a szocializmus ábrázolásának kihívásai és a társadalom átalakulása.
- 15 Mészáros Márta: Örökbefogadás (1975)
- 16 6. hét. Emlékezet és történelem
- 17 Európa-kép a közép-európai filmművészetben, avagy hol van Európa közepe?
- 18 Szabó István: Redl ezredes (1985)
- 19 7. hét. A késő szocializmus perspektívái
- 20 A szocializmus végének kezdete: életjátékok, vak véletlen és elágazó utak.
- 21 Kieslowski: Vakszerencse (1982)
- 22 8. hét. Ki csinálta a forradalmakat? A politikai változások változó ábrázolása
- 23 Amikor a fal leomlik... A kelet-európai szocializmus végének komikus, drámai és ironikus ábrázolása.
- 24 Cristian Mungiu: 4 hónap, 3 hét és 2 nap (2007)
- 25 9. hét. Posztoszocialista nosztalgia
- 26 Napsugár szocializmus: a posztoszocialista nosztalgia változata.
- 27 Jan Sverak: Kolya (1996)
- 28 10. hét. Transznacionális szerzők, új generációk
- 29 Kortárs filmesek a nemzetközi piacon: kinek, miért és hogyan érdekes ma Közép-Európa?
- 30 Mundruczó Kornél: Fehér Isten (2014)
- 31 11. hét. Az illiberális Kelet-Közép-Európa víziói
- 32 Illiberalizmus, populizmus, az átalakuló és bezáruló Kelet-Közép-Európa drámái.
- 33 Agnieszka Holland: Zöld határ (2023)
- 34 12. hét.
- 35 Záróviták.
- 36 Enyedi Ildikó: Test és lélek (2017)

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Szociológia és Kommunikáció Tanszék vezetője hagyja jóvá.